

1. DREPTURILE SPECIFICE ALE VICTIMELOR VIOLENȚEI DOMESTICE	2
1.1. CINE ESTE VICTIMA VIOLENȚEI DOMESTICE?	2
1.2. CUM SE DEMONSTREAZĂ EXISTENȚA SITUAȚIEI DE VIOLENȚĂ DOMESTICĂ?	3
1.3. DREPTUL LA INFORMARE	3
1.3.1. <i>Serviciul 016 de informare și consultanță juridică</i>	3
1.3.2. <i>Web de resurse de sprijin și prevenire pentru cazurile de violență domestică</i>	4
1.4. DREPTUL LA ASISTENȚĂ SOCIALĂ INTEGRALĂ	5
1.5. DREPTUL LA ASISTENȚĂ JURIDICĂ GRATUITĂ, IMEDIATĂ ȘI SPECIALIZATĂ	6
1.5.1. <i>Dreptul la asistență juridică gratuită</i>	6
1.6. DREPTURI DE MUNCĂ	7
1.6.1. <i>Drepturile angajatelor</i>	8
1.6.2. <i>Drepturile liber-profesionistelor</i>	9
1.7. DREPTURI ÎN MATERIE DE ASIGURĂRI SOCIALE	10
1.7.1. <i>Drepturi în materie de contribuție la Asigurările Sociale</i>	10
1.7.2. <i>Drepturi în materie de prestații primite de la Asigurările Sociale</i>	10
1.8. DREPTURI ÎN MATERIE DE ANGAJARE ȘI PRIVIND ÎNCADRAREA ÎN MUNCĂ	12
1.8.1. <i>Programul specific de angajare</i>	12
1.8.2. <i>Contractul temporar pentru înlocuirea angajatelor care au fost victime ale violenței domestice</i>	13
1.8.3. <i>Prime care contribuie la demararea unei activități ca liber profesionist</i>	13
1.8.4. <i>Prime pentru întreprinderile care angajează victime ale violenței domestice</i>	13
1.9. DREPTURILE FUNCȚIONARELOR PUBLICE	14
1.10. DREPTURI ECONOMICE	15
1.10.1. <i>Ajutor economic specific acordat femeilor care sunt victime ale violenței domestice și care au dificultăți speciale de a obține un loc de muncă</i>	15
1.10.3. <i>Avansuri pentru neplata pensiilor alimentare</i>	17
1.10.4. <i>Prioritate de acces la locuințele protejate și la căminele de stat pentru bătrâni</i> ..	18
1.11. DREPTUL LA ȘCOLARIZAREA IMEDIATĂ	18
2. DREPTURILE FEMEILOR STRĂINE VICTIME ALE VIOLENȚEI DOMESTICE	19
2.1. SITUAȚIA REZIDENȚEI ÎN SPANIA A FEMEILOR STRĂINE VICTIME ALE VIOLENȚEI DOMESTICE ...	19
2.2. PROTEJAREA FEMEILOR STRĂINE AFLATE ÎNTR-O SITUAȚIE ILEGALĂ ȘI CARE SUNT VICTIME ALE VIOLENȚEI DOMESTICE	22
2.3. DREPTUL LA AZIL	23
2.4. PROGRAME DE ÎNTOARCERE VOLUNTARĂ A IMIGRANȚILOR	24
3. DREPTURILE VICTIMELOR DELICTELOR CARE LE REVIN ȘI VICTIMELOR VIOLENȚEI DOMESTICE	26
3.1. DREPTUL DE A FACE DENUNȚ	26
3.2. DREPTUL DE A SOLICITA UN ORDIN DE PROTECȚIE	26
3.3. DREPTUL DE A PARTICIPA LA PROCESUL PENAL ÎN CALITATE DE PARTE CIVILĂ: INFORMAȚII PRIVIND DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE	29
3.4. DREPTUL LA RESTITUIREA OBIECTULUI, LA REPARAREA DAUNEI ȘI LA INDEMNIZAȚIE PENTRU PREJUDICIUL CAUZAT	30
3.5. DREPTUL DE A PRIMI INFORMAȚII CU PRIVIRE LA ACȚIUNILE JUDICIARE	30
3.6. DREPTUL LA PROTECȚIA DEMNITĂȚII ȘI INTIMITĂȚII VICTIMEI ÎN CADRUL PROCESELOR DE VIOLENȚĂ DOMESTICĂ	31
3.7. AJUTORUL ACORDAT VICTIMELOR DELICTELOR	32

1. DREPTURILE SPECIFICE ALE VICTIMELOR VIOLENȚEI DOMESTICE

Legea Organică 1/2004, din 28 decembrie, a Măsurilor de protecție integrală împotriva violenței domestice (Monitorul Oficial al Statului nr. 313 din 29 decembrie 2009), acordă și garantează femeilor care sunt sau au fost victime ale violenței domestice, o serie de drepturi pentru ca acestea să poată pune capăt relației violente și să își poată relua viața.

Aceste drepturi sunt universale, în sensul că le sunt garantate tuturor femeilor care au suferit vreun act de violență domestică, indiferent de originea și de religia lor sau de orice altă condiție sau circumstanță personală sau socială.

1.1. Cine este victima violenței domestice?

(Art. 1 din Legea Organică 1/2004, din 28 decembrie, a Măsurilor de protecție integrală împotriva violenței domestice)

În conformitate cu prevederile Legii Organice 1/2004, este o victimă a violenței domestice femeia care suferă orice act de violență fizică și psihologică, inclusiv agresiuni împotriva libertății sexuale, amenințările, constrângerile sau privarea arbitrară de libertate, exercitate asupra sa de către persoana care este sau a fost soțul său sau de către persoana de care este sau a fost legată prin relații similare de afecțiune, chiar dacă nu conviețuiesc împreună.

Acest tip de violență este expresia cea mai gravă a discriminării, a situației de inegalitate și a raportului de putere a bărbaților asupra femeilor.

În plus, Legea Organică 1/2004 include fiii și fiicele femeilor în conceptul de victime încă din partea de expunere a motivelor și le acordă acestora o serie de drepturi, prevăzute în articolele 5, 7, 14, 19.5, 61.2, 63, 65, 66 și în Dispoziția adițională a 17-a.

1.2. Cum se demonstrează existența situației de violență domestică?

(Art. 23, 26 și 27.3 din Legea Organică 1/2004, din 28 decembrie, a Măsurilor de protecție integrală împotriva violenței domestice)

În general, situația de violență domestică în urma căreia se recunosc anumite drepturi se demonstrează prin sentința de condamnare, ordinul de protecție în favoarea victimei și, în mod excepțional, prin raportul Procurorului, care semnaleză, până când se dictează ordinul de protecție, dacă există indicii conform cărora reclamanta ar fi o victimă a violenței domestice.

Totuși, pentru recunoașterea unor drepturi, normele de aplicare precizează care sunt mijloacele de a demonstra existența unei situații de violență domestică.

1.3. Dreptul la informare

(Art. 18 din Legea Organică 1/2004, din 28 decembrie, a Măsurilor de protecție integrală împotriva violenței domestice)

Dreptul de a primi informații este garantat prin următoarele mijloace:

1.3.1. Serviciul 016 de informare și consultanță juridică

- Serviciu telefonic gratuit printr-un număr scurt format din trei cifre: 016.
- Pot face apel la acest serviciu persoanele cu handicap auditiv și/sau de vorbire: prin numărul 900 116 016, cu ajutorul unui telefon mobil, un dispozitiv PDA sau un telefon cu text (Dispozitiv Telefonic pentru Persoanele cu dizabilități auditive).
- Disponibil 24 de ore pe zi, 365 de zile pe an.
- Universalitate: se răspunde în spaniolă, catalană, gallegă și limba bască. În plus, se răspunde în engleză, germană, arabă, bulgară, chineză, portugheză, română, rusă; și de luni până vineri, între orele 08:00 și 18:00, în alte 42 de limbi. Astfel, cu un grad diferit de acoperire, se răspunde în 53 de limbi.

- Confidențialitatea datelor utilizatorilor.
- Devierea apelurilor în următoarele cazuri:
  - Când este vorba de apeluri privind situații de urgență, acestea se vor devia la numărul 112.
  - Când este vorba de apeluri pentru informații generale despre femei, se vor devia la Institutul Femeii.
  - Când este vorba de apeluri care necesită informații specifice legate de o Comunitate Autonomă.
  - Apelurile realizate de minori vor fi deviate la Telefonul ANAR de Ajutor al Copiilor și Adolescenților.

În plus, se pot pune întrebări prin pagina web a Ministerului Sănătății, Serviciilor Sociale și Egalității.

1.3.2. Web de resurse de sprijin și prevenire pentru cazurile de violență domestică

Este disponibilă pe pagina Web a Ministerului Sănătății, Serviciilor Sociale și Egalității, la Secțiunea Egalitate:

<http://wrap.seguridad.gob.es/recursos/search/SearchForm.action>

Permite localizarea pe hărți active a diferitelor resurse (poliție, tribunal, servicii de informare, de îngrijire și consultanță), pe care administrațiile publice și instituțiile sociale le-au pus la dispoziția cetățenilor și victimelor violenței domestice.

1.4. Dreptul la asistență socială integrală

(Art. 19 din Legea Organică 1/2004, din 28 decembrie, a Măsurilor de protecție integrală împotriva violenței domestice)

Pentru a materializa dreptul lor la integritate fizică și morală, femeile care sunt victime ale violenței domestice și fiii și fiicele lor minori/e, au dreptul la servicii sociale de:

- Îngrijire
- Urgență
- Sprijin și găzduire
- Recuperare integrală

Scopul acestor servicii este acela de a acoperi nevoile derivate din situația de violență, recuperarea situației în care se afla victima înainte de eveniment sau, cel puțin, reducerea efectelor acesteia.

Prin intermediul acestor servicii femeilor pot:

- Să primească consultanță cu privire la acțiunile pe care le pot întreprinde și la drepturile lor.
- Să cunoască serviciile cărora li se pot adresa pentru a obține asistența materială, medicală, psihologică și socială.
- Să aibă acces la diferitele resurse de găzduire (urgente, cazare temporară, centre de ocrotire, etc.) care le garantează siguranța și le acoperă principalele nevoi.
- Să-și recupereze sănătatea fizică și/sau psihologică.
- Să beneficieze de formare profesională, să reușească să se încadreze sau să se reîncadreze în muncă și să primească sprijin psihologic și social pe toată perioada de recuperare integrală, astfel încât să se evite transformarea lor într-o dublă victimă.

Dreptul la asistență socială integrală li se recunoaște și minorilor care trăiesc în medii familiale în care există violență domestică. Serviciile sociale trebuie să dețină un număr suficient de locuri pentru minori și să aibă personal specializat pentru îngrijirea acestora, astfel încât să se prevină și să se evite în mod eficient situațiile care pot dăuna sănătății lor psihice și fizice.

1.5. Dreptul la asistență juridică gratuită, imediată și specializată

(Art. 20 din Legea Organică 1/2004, din 28 decembrie, a Măsurilor de protecție integrală împotriva violenței domestice; Legea 1/1996, din 10 ianuarie, a Asistenței juridice gratuite; Decretul Regal 996/2003, din 25 iulie, prin care se aprobă Regulamentul Asistenței juridice gratuite)

Femeile care sunt victime ale violenței domestice au dreptul la asistență juridică gratuită, indiferent dacă au sau nu mijloace economice pentru a intenta un proces. Această asistență li se va oferi imediat în cazul proceselor și procedurilor administrative în care sunt implicate, ce sunt derivate sau sunt o consecință a condiției lor de victime.

În scopul acordării beneficiului la asistență juridică gratuită, condiția de victimă se va dobândi în momentul prezentării plângerii sau a cererii, sau la începutul procedurii penale, și va dura atâta timp când va fi în vigoare procedura penală sau până după finalizarea acesteia, când s-a emis sentința de condamnare. Beneficiul la asistență juridică gratuită se va pierde în cazul unei sentințe de achitare definitive sau în cazul încheierii definitive a procesului penal, fără să fie obligatoriu să se achite costul prestațiilor gratuite de care s-a bucurat victima până în acel moment.

1.5.1. Dreptul la asistență juridică gratuită

Dreptul la asistență juridică gratuită cuprinde următoarele servicii:

- Consultanță și orientare gratuite înainte de proces.

- Apărare și reprezentare gratuite de către avocat și procurist în procesele judiciare și procedurile administrative.
- Introducerea gratuită de anunțuri sau edicte în ziarele oficiale.
- Scutirea de plata cheltuielilor de judecată precum și de constituirea garanțiilor necesare pentru prezentarea recursurilor.
- Asistență gratuită din partea experților.
- Gratuitatea sau reducerea cu 80% a onorariilor corespunzătoare documentelor notariale.

Solicitanța dreptului la asistență juridică gratuită va trebui să indice care sunt prestațiile care cere să i se recunoască. Recunoașterea dreptului la asistență juridică gratuită va implica în orice caz scutirea de la plata taxelor și de la constituirea garanțiilor menționate.

După recunoașterea dreptului său la asistență juridică gratuită, în toate procesele în care este nevoie să se îndeplinească formalitățile de rigoare apărarea intereselor victimei o va asigura același avocat din grupul celor desemnați de Barou ca fiind specializați în apărarea femeilor care sunt victime ale violenței domestice.

1.6. Drepturi de muncă

(Art. 21 din Legea Organică 1/2004, din 28 decembrie, a Măsurilor de protecție integrală împotriva violenței domestice)

Recunoașterea drepturilor de muncă ale femeilor care sunt victime ale violenței domestice are drept scop evitarea abandonării de către acestea a pieței muncii, datorită violenței suferite. În acest sens, li se recunosc drepturile care le permit să-și desfășoare activitatea profesională pe perioada existenței situației de violență domestică, li se garantează protecția dacă sunt obligate să-și abandoneze locul de muncă, atât cu caracter temporar cât și definitiv, și se încearcă încadrarea lor în muncă dacă nu lucrează.

Pentru a-și exercita aceste drepturi, angajatele trebuie să dovedească că s-a produs o situație de violență domestică printr-o sentință prin care se condamnă agresorul, prin ordin de protecție sau, în mod excepțional și până când se dictează ordinul de protecție, prin raportul Procurorului, care semnaleză existența unor indicii conform cărora femeia este victimă a violenței domestice.

1.6.1. Drepturile angajateelor¹

(Art. 37.7, 40.3.bis, 45.1.n, 48.6, 49.1, 52.d, 55.5.b din textul modificat al Legii Statutului angajaților, aprobat prin Decretul Regal Legislativ 1/1995, din 24 martie)

- Dreptul la reducerea zilei de muncă cu diminuarea proporțională a salariului, astfel încât femeia care este o victimă a violenței domestice să poată beneficia de protecție sau de dreptul său de a primi asistență socială integrală.
- Dreptul la reorganizarea zilei de lucru, prin adaptarea orarului, aplicarea unui orar flexibil sau prin alte forme de organizare a zilei de lucru propuse de întreprindere.
- Dreptul la mobilitate geografică, rezervându-i-se locul de muncă în primele 6 luni.
- Dreptul la suspendarea raporturilor de muncă, rezervându-i-se locul de muncă și cu o durată inițială care nu va putea depăși șase luni.
- Dreptul la încetarea contractului de muncă în urma deciziei angajateei, caz în care se va considera că angajata se află în situație legală de șomaj, drept pentru care, în cazul în care îndeplinește celelalte cerințe prevăzute, va avea dreptul să primească prestația de șomaj sau ajutorul de șomaj.

---

¹ Contractele colective și Hotărârile societăților pot prevedea îmbunătățiri ale acestor drepturi.

- Absențele sau lipsa de punctualitate la locul de muncă, determinate de situații de violență domestică, se va considera că sunt motivate dacă acest lucru este confirmat de serviciile sociale de îngrijire sau de serviciile de sănătate.
- Nulitatea concedierii angajatei care este o victimă a violenței domestice, făcându-se apel la drepturile profesionale ale acesteia.

1.6.2. Drepturile liber-profesionistelor

(Art. 21.5 din Legea Organică 1/2004, din 28 decembrie, a Măsurilor de protecție integrală împotriva violenței domestice; Legea 20/2007, din 20 iulie, care reglementează Statutul Liber profesioniștilor; Legea 32/2010, din 5 august, prin care se stabilește un sistem specific de protecție prin încetarea activității liber profesioniștilor; Decretul Regal 1541/2011, din 31 octombrie, prin care se aplică Legea 32/2010, din 5 august)

- Drepturile persoanei liber profesioniste dependente din punct de vedere economic:
  - Dreptul de adaptare a zilei de lucru.
  - Dreptul de încetare a relației contractuale.
  - Se va considera că situația de violență domestică este un motiv justificat de întrerupere a activității liber-profesionistului.
- Se vor afla în situația legală de încetare a activității, în scopul protecției prin încetarea activității, liber-profesionistele care nu-și mai desfășoară activitatea, pe o perioadă temporară sau definitivă, datorită violenței domestice.

1.7. Drepturi în materie de Asigurări Sociale

(Art. 21 din Legea Organică 1/2004, din 28 decembrie, a Măsurilor de protecție integrală împotriva violenței domestice)

1.7.1. Drepturi în materie de contribuție la Asigurările Sociale

- Semnarea convenției speciale cu Asigurările Sociale de către angajatele care sunt victime ale violenței domestice și care și-au redus ziua de muncă cu diminuarea proporțională a salariului.

(Ordinul TAS/2865/2003, din 13 octombrie, prin care se reglementează convenția specială în sistemul Asigurărilor Sociale)

- Suspendarea obligației de a contribui pe o perioadă de șase luni în cazul liber-profesionistelor care își încetează activitatea pentru a fi protejate sau pentru a beneficia de dreptul la asistență socială integrală.
- Se va considera ca fiind o perioadă cu contribuție reală perioada de întrerupere a raporturilor de muncă de către angajate și perioada de suspendare a obligației de contribuție de către liber-profesionistele care își încetează activitatea.

(Dispoziția adițională unică din Decretul Regal 1335/2005, din 11 noiembrie, prin care se reglementează prestațiile familiale primite de la Asigurările Sociale)

1.7.2. Drepturi în materie de prestații primite de la Asigurările Sociale

- În scopul acordării prestațiilor de maternitate și paternitate, în cazul angajatelor și al liber profesionistelor care sunt victime ale violenței domestice se va considera că reprezintă situații de înregistrare la Asigurările Sociale perioadele în care se consideră că au fost plătite contribuțiile la Asigurările Sociale. (Decretul Regal 295/2009, din 6 martie, prin care se reglementează ajutoarele economice primite de la sistemului Asigurărilor Sociale pentru maternitate, paternitate, risc în timpul sarcinii și risc pe perioada lactației naturale)

- Dreptul la pensie anticipată acordat femeilor care își încetează raporturile de muncă datorită faptului că sunt victime ale violenței domestice și care întrunesc cerințele.

(Articolul 161 bis.2 din Textul modificat al Legii Generale a Asigurărilor Sociale, aprobat prin Decretul Regal Legislativ 1/1994, din 20 iunie)

- Dreptul la pensie de văduvie în cazurile de separare și divorț al femeilor victime ale violenței domestice care îndeplinesc cerințele prevăzute și chiar dacă nu le revine pensia compensatorie corespunzătoare.

(Articolul 174.2 din Textul modificat al Legii Generale a Asigurărilor Sociale, aprobat prin Decretul Regal Legislativ 1/1994, din 20 iunie)

- Pierderea pensiei de văduvie de către persoana condamnată printr-o sentință definitivă pentru comiterea unei infracțiuni de omor cu premeditare, indiferente de formele acestuia sau de leziunile produse, atunci când persoana care a fost victima delictului este soțul său sau fostul său soț, ori partenerul sau fostul său partener; și majorarea, dacă e cazul, a pensiei de orfan în cazul orfanilor.

(Dispoziția adițională întâi a Legii Organice 1/2004, din 28 decembrie, privind Măsurile de protecție integrală împotriva violenței domestice; articolul 38 din Decretul 3158/1966, din 23 decembrie, prin care se aprobă Regulamentul General care determină suma ajutoarelor economice corespunzătoare Regimului General al Asigurărilor Sociale și condițiile pentru a avea dreptul la acestea).

- Pentru a avea dreptul la prestația de șomaj sau la un ajutor de șomaj, pe lângă îndeplinirea cerințelor prevăzute, se consideră că angajata este în situație legală de șomaj atunci când încetează sau se suspendă contractul său de muncă în mod voluntar, ca urmare a faptului că este victimă a violenței domestice.

(Articolul 21.2 din Legea Organică 1/2004, din 28 decembrie, privind Măsurile de protecție integrală împotriva violenței domestice; articolele 208.1.1.e) și 208.1.2) și dispoziția adițională patruzeci și doi din Textul modificat al Legii Generale a Asigurărilor Sociale, aprobat prin Decretul Regal Legislativ 1/1994, din 20 iunie)

1.8. Drepturi în materie de angajare și privind încadrarea în muncă

1.8.1. Programul specific de angajare

(Articolul 22 din Legea Organică 1/2004, din 28 decembrie, privind Măsurile de protecție integrală împotriva violenței domestice; Decretul Regal 1917/2008, din 21 noiembrie, prin care se aprobă programul de inserție socială și în muncă pentru femeile care sunt victime ale violenței domestice)

Programul de inserție socială și în muncă pentru femeile care sunt victime ale violenței domestice, înregistrate ca fiind în căutarea unui loc de muncă la Serviciile de Stat ale Forțelor de Muncă, include următoarele măsuri:

- Itinerariul inserției sociale și în muncă, individualizat și realizat de către personalul specializat.
- Program de formare specific pentru a contribui la inserția socială și în muncă în regim de angajat.
- Prime pentru a ajuta să se demareze o nouă activitate ca liber profesionist.
- Prime pentru societățile care angajează victime ale violenței domestice.
- Prime pentru a facilita mobilitatea geografică.
- Prime pentru a compensa diferențele salariale.

- Acorduri cu întreprinderile pentru a contribui la angajarea femeilor care sunt victime ale violenței domestice și la mobilitatea geografică a acestora.

1.8.2. Contractul temporar pentru înlocuirea angajatelor care au fost victime ale violenței domestice

(Articolul 21.3 din Legea Organică 1/2004, din 28 decembrie, privind Măsurile de protecție integrală împotriva violenței domestice)

Societățile care încheie contracte temporare pentru înlocuirea angajatelor care sunt victime ale violenței domestice și care și-au întrerupt contractul de muncă sau și-au exercitat dreptul la mobilitatea geografică sau la schimbarea locului de muncă, au dreptul la un bonus din cota pe care societatea trebuie să o plătească la Asigurările Sociale

1.8.3. Prime care contribuie la demararea unei activități ca liber profesionist

(Ordinul TAS/1622/2007, din 5 iunie, prin care se reglementează acordarea subvențiilor pentru programul de promovare a liber profesioniștilor)

Femeile care sunt victime ale violenței domestice aflate în șomaj și înregistrate ca fiind în căutarea unui loc de muncă la Serviciile de Stat ale Forțelor de Muncă, care se stabilesc ca liber profesioniste, pot beneficia de o subvenție pentru stabilirea ca liber profesioniste și de o subvenție financiară al cărei scop este acela de a reduce dobânzile corespunzătoare împrumuturilor destinate finanțării investițiilor pentru înființarea și punerea în funcțiune a societății.

1.8.4. Prime pentru întreprinderile care angajează victime ale violenței domestice

(Legea 43/2006, din 29 decembrie, privind încurajarea creșterii firmelor și a numărului angajărilor)

Societățile care angajează femei care sunt victime ale violenței domestice au dreptul la bonusuri din cota pe care societatea trebuie să o plătească la Asigurările Sociale, bonusuri care vor diferi în funcție de durata nedeterminată sau temporară a contractului încheiat.

1.9. Drepturile funcționarilor publice

(Articolele de la 24 la 26 din Legea Organică 1/2004, din 28 decembrie, privind Măsurile de protecție integrală împotriva violenței domestice; Legea 7/2007, din 12 aprilie, a Statutului de Bază al funcționarului public; art. 21 Ordinul TAS/2865/2003, din 13 octombrie, prin care se reglementează convenția specială din cadrul sistemului Asigurărilor Sociale)

- Dreptul la reducerea sau readaptarea zilei de lucru, prin adaptarea orarului, prin aplicarea unui orar flexibil sau prin alte forme de ordonare a zilei de muncă în termenii stabiliți de Administrație.
- Dreptul la mobilitate din motive de violență domestică.
- Dreptul la întreruperea temporară a activității. În primele șase luni, funcționara are dreptul de a i se rezerva locul de muncă pe care îl ocupă, respectiva perioadă contând pentru vechime, carieră și la Asigurările Sociale.
- Absențele funcționarilor care sunt victime ale violenței domestice, totale sau parțiale, vor fi considerate motivate pe perioada și în condițiile stabilite de serviciile sociale de îngrijire sau de sănătate, după caz.
- Semnarea convenției speciale cu Asigurările Sociale atunci când funcționarele care sunt victime ale violenței domestice și-au redus ziua de muncă, ceea ce a implicat reducerea proporțională a salariului.

1.10. Drepturi economice

1.10.1. Ajutor economic specific acordat femeilor care sunt victime ale violenței domestice și care au dificultăți speciale de a obține un loc de muncă

(Art. 27 din Legea Organică 1/2004, din 28 decembrie, privind Măsurile de protecție integrală împotriva violenței domestice și Decretul Regal 1452/2005, din 2 decembrie. Normele referitoare la proceduri sunt cele aprobate în acest sens de Județul sau orașul în care se solicită ajutorul)

Este un ajutor economic destinat femeilor victime ale violenței domestice care întrunesc următoarele condiții:

- Nu au venituri care, lunar, să depășească 75% din salariul minim pe economie, fără să se calculeze partea proporțională a două plăți suplimentare.
- Au dificultăți speciale de a obține un loc de muncă, datorită vârstei, lipsei pregătirii generale sau specializate sau circumstanțelor sociale, ceea ce se dovedește printr-un raport eliberat de Serviciul de Stat al Forțelor de Muncă.

Acest ajutor economic se achită într-o singură tranșă și valoarea acestuia, calculată în funcție de numărul lunilor în care primește ajutorul de șomaj aferent, sunt diferite dacă femeia are sau nu rude în îngrijire și dacă ea însăși și/sau rudele aflate în îngrijirea acesteia au un grad de handicap recunoscut.

Acest ajutor este compatibil cu cele prevăzute de Legea 35/1995, din 11 decembrie, privind Ajutoarele și Asistența acordate victimelor delictelor de violență și a celor săvârșite împotriva libertății sexuale. În schimb, este incompatibil cu alte ajutoare care au același scop, precum și cu participarea la programul Venit activ de inserție.

Acesta nu este considerat în nici un caz ca reprezentând o rentă sau un venit care se calculează în scopul primirii pensiilor pentru care nu s-a contribuit.

1.10.2 Venit activ pentru inserția profesională

(Decretul Regal 1369/2006, din 24 noiembrie, prin care se reglementează programul „Venit activ de inserție” pentru șomeri cu nevoi economice speciale și dificultăți de a găsi un loc de muncă)

Este un ajutor economic care li se acordă persoanelor în șomaj incluse în programul „Venit activ de inserție”, prin care se duc la bun sfârșit acțiunile întreprinse în vederea creșterii oportunităților de inserție pe piața muncii.

Pentru a fi inclusă în programul de venit activ de inserție și pentru a primi acest ajutor economic, femeia care este o victimă a violenței domestice va trebui să îndeplinească următoarele cerințe:

- Să demonstreze că este o victimă a violenței domestice.
- Să fie înregistrată ca persoană aflată în căutarea unui loc de muncă, dar nu i se cere să fie înregistrată pe o perioadă de 12 luni neîntrerupte ca fiind o persoană aflată în căutarea unui loc de muncă.
- Să nu locuiască cu agresorul său.
- Să aibă sub 65 de ani dar nu e necesar să aibă 45 de ani sau peste 45 de ani.
- Să nu aibă venituri proprii, de orice natură, care să depășească lunar 75% din salariul minim pe economie, fără să se calculeze partea proporțională a două plăți suplimentare.
- Poate fi beneficiara unui nou program de venit activ de inserție chiar dacă a fost beneficiara altui program pe parcursul a 365 de zile anterioare datei cererii.

Valoarea venitului activ de inserție este de 80% din Indicatorul Public de Venit cu Efecte Multiple (IPREM) lunar în vigoare în orice moment.

În plus, include un ajutor suplimentar cu plată unică dacă femeia a fost obligată să-și schimbe reședința datorită unei situații de violență domestică, în

cele 12 luni anterioare cererii de admitere în program sau în timpul acestuia, ajutor care echivalează cu suma corespunzătoare a trei luni de venit activ de inserție.

1.10.3. Avansuri pentru neplata pensiilor alimentare

(Decretul Regal 1618/2007, din 7 decembrie, privind Organizarea și funcționarea fondului de garanție a plății pensiilor alimentare)

Prin Fondul de garanție a plății pensiilor alimentare se garantează plata pensiilor alimentare recunoscute și neplătite, stabilite printr-o convenție aprobată pe cale judecătorească sau printr-o hotărâre judecătorească în procese de separare, divorț, declarație de nulitate a căsătoriei, filiație sau pensie alimentară, prin achitarea unei sume care va fi considerată ca fiind un avans.

Persoanele beneficiare ale avansurilor sunt, în general, copiii persoanelor cărora le revine un drept de pensie alimentară recunoscut pe cale judecătorească și neplătit, care fac parte dintr-o unitate familială ale cărei resurse și venituri economice, calculate anual și prin toate modalitățile, nu depășesc suma rezultată din înmulțirea venitului anual al Indicatorului Public de Venit cu Efecte Multiple (IPREM), în vigoare în momentul cererii avansului, cu coeficientul care corespunde numărului de copii minori care fac parte din unitatea familială.

Beneficiarii au dreptul de a primi în avans suma lunară stabilită pe cale judecătorească ca pensie alimentară, până la limita de 100 de euro lunar, pe care o vor putea primi pe o perioadă maximă de optsprezece luni.

În cazul în care persoana care deține custodia minorilor (fiind persoana care solicită și primește avansul) este victimă a violenței domestice, se consideră că există o nevoie urgentă de a se plăti sumele acordate în avans din contul Fondului, drept pentru care se vor îndeplini formalitățile necesare pentru

procedura de urgență iar termenul de rezolvare și notificare a cererii va fi de două luni.

1.10.4. Prioritate de acces la locuințele protejate și la căminele de stat pentru bătrâni

(Art. 28 din Legea Organică 1/2004, din 28 decembrie, privind Măsurile de protecție integrală împotriva violenței domestice; Legea 1/2013 din 14 mai privind măsurile de întărire a protecției debitorilor ipotecari; restructurarea datoriei și a chiriei sociale; Decretul Regal 233/2013 din 5 aprilie, prin care se pun bazele Planului Statal de încurajare a închirierii de locuințe, reamenajarea locuințelor și renovarea și reamenajarea urbană, 2013-2016)

Femeile care sunt victime ale violenței domestice alcătuiesc un colectiv care are dreptul la protecție preferențială în cazul în care solicită o locuință :

- Posibilitatea de a beneficia de suspendarea evacuărilor din locuințele obișnuite, stabilite printr-o procedură judiciară sau extrajudiciară de executare silită a ipotecii.
- Posibilitatea de a accesa Fondul Social de Locuințe Închiriate http://www.imserso.es/imserso_01/fsva/index.htm
- Categoriile sociale cu dificultăți economice au calitatea de “sector preferențial” în ceea ce privește ajutoarele prevăzute de Planul Statal și destinate încurajării accesului la o locuință închiriată.

1.11. Dreptul la școlarizarea imediată

(Art. 5 și dispoziția adițională a șaptesprezecea din Legea Organică 1/2004, din 28 decembrie, privind Măsurile de protecție integrală împotriva violenței domestice)

Fiii și fiicele victimelor violenței domestice care sunt afectați de o schimbare a reședinței datorată unor situații de violență domestică, au dreptul la școlarizare imediată la noul loc de reședință.

2. DREPTURILE FEMEILOR STRĂINE VICTIME ALE VIOLENȚEI DOMESTICE

2.1. Situația rezidenței în Spania a femeilor străine victime ale violenței domestice

(Art. 17.1 din Legea Organică 1/2004, din 28 decembrie, privind Măsurile de protecție integrală împotriva violenței domestice; Legea Organică 4/2000, din 11 ianuarie, privind drepturile și libertățile cetățenilor străini în Spania și integrarea lor socială; Regulamentul Legii Organice 4/2000, aprobat prin Decretul Regal 557/2011, din 20 aprilie; Decretul Regal 240/2007, din 16 februarie, privind intrarea, libera circulație și rezidența în Spania a cetățenilor din statele membre ale Uniunii Europene și ai altor state care fac parte din Acordul privind Spațiul Economic European)

Situația rezidenței în Spania a femeilor victime ale violenței domestice include următoarele posibilități:

2.1.1. Femeile străine care sunt rude ale unui cetățean al unui Stat membru al Uniunii Europene sau al unui stat care face parte din Acordul privind Spațiul Economic European.

(Art. 9.4 din Decretul Regal 240/2007, din 16 februarie, privind intrarea, libera circulație și rezidența în Spania a cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene și ai altor state care fac parte din Acordul privind Spațiul Economic European)

Pentru păstrarea dreptului de rezidență în caz de nulitate a căsătoriei, divorț sau anulare a înscrierii ca un cuplu înregistrat, femeia care nu provine dintr-un

stat membru al Uniunii Europene sau dintr-un stat care face parte din Acordul privind Spațiul Economic European va trebui să dovedească că a fost victima violenței domestice în timpul căsătoriei sau atâta timp cât a format parte dintr-un cuplu înregistrat, circumstanță care se consideră că se poate demonstra în mod provizoriu atunci când există un ordin de protecție în favoarea sa sau un raport al Procurorului în care se semnalează existența indiciilor de violență domestică și în mod definitiv dacă s-a pronunțat o hotărâre judecătorească din care reiese că s-au produs circumstanțele menționate.

2.1.2. Femeile străine necomunitare: pot avea unul dintre cele două tipuri de permise de rezidență și muncă specifice care se acordă în urma unei situații de violență domestică:

- Permis de rezidență și muncă pe cont propriu pentru femeile străine care își reîntregesc familia împreună cu soțul sau partenerul lor:

(Art. 19.2 din Legea Organică 4/2000, din 11 ianuarie, privind Drepturile și Libertățile cetățenilor străini din Spania și integrarea lor socială; art. 59.2 din Regulamentul Legii Organice 4/2000, aprobat prin Decretul Regal 557/2011, din 20 aprilie)

- Obținerea permisului după dictarea, în favoarea femeii, a unui ordin de protecție sau, în lipsa acestuia, atunci când există un raport al Procurorului care semnalează existența indiciilor de violență domestică.
- Durata permisului: 5 ani.
- Permis de rezidență temporară și de muncă pentru circumstanțe excepționale în care se află femeile străine în situație ilegală:

(Art. 31 bis din Legea Organică 4/2000, din 11 ianuarie, privind drepturile și libertățile cetățenilor străini din Spania și integrarea lor socială; art. 131 la 134 din Regulamentul Legii Organice 4/2000, aprobat prin Decretul Regal 557/2011, din 20 aprilie)

- Cererea permisului începând cu momentul în care s-a dictat un ordin de protecție în favoarea femeii sau s-a emis un raport de către Procuror, în care se apreciază că există indicii de violență domestică.
- Acordarea permisului atunci când procedura penală se încheie cu o sentință de condamnare sau cu o hotărâre judecătorească din care se deduce că femeia a fost o victimă a violenței domestice, inclusiv prin arhivarea cauzei datorită faptului că inculpatul se află la o adresă necunoscută sau prin clasarea provizorie datorită expulzării denunțatului.
- Durata permisului: 5 ani. Totuși, în cursul acestor 5 ani femeia poate primi permis de rezidență pe termen lung după ce face o cerere, iar în acest scop se va calcula perioada în care a deținut un permis provizoriu de rezidență temporară și de muncă.
- Permis de rezidență pentru circumstanțe excepționale în favoarea copiilor minori sau care au un handicap și nu sunt capabili din punct de vedere obiectiv să-și acopere propriile nevoi, sau permis de rezidență și muncă în cazul în care au peste 16 ani și se află în Spania în momentul denunțului: cerere prezentată de femeia străină în momentul solicitării permisului ei de rezidență temporară și muncă pentru circumstanțe excepționale, sau în orice alt moment ulterior de-a lungul procesului penal. Acordarea și durata acestuia sunt aceleași ca și în cazul permisului de rezidență temporară și de muncă pentru circumstanțe excepționale acordat femeilor străine aflate în situație de ilegalitate.
- Autoritatea administrativă care acordă acest permis pentru circumstanțe excepționale, va acorda un permis provizoriu de rezidență și muncă în favoarea femeii străine și, după caz,

permise de rezidență sau de rezidență și de muncă provizorii în favoarea copiilor minori sau care au handicap și care nu sunt capabili din punct de vedere obiectiv să-și acopere nevoile și care se află în Spania în momentul denunțului. Aceste permise provizorii se vor încheia în momentul în care se acordă sau se respinge definitiv permisul pentru circumstanțe excepționale.

2.1.3. Permisul de rezidență temporară și de muncă în regim de angajat al unei femei străine, se va preschimba la expirare în cazurile în care se întrerupe contractul de muncă sau se suspendă raporturile de muncă din motive de violență domestică.

(Art. 38.6 din Legea Organică 4/2000, din 11 ianuarie, privind drepturile și libertățile cetățenilor străini din Spania și integrarea lor socială)

2.2. Protejarea femeilor străine aflate într-o situație ilegală și care sunt victime ale violenței domestice

(Art. 31 bis din Legea Organică 4/2000, din 11 ianuarie, privind drepturile și libertățile cetățenilor străini din Spania și integrarea lor socială; Art. 131 la 134 din Regulamentul Legii Organice 4/2000, aprobat prin Decretul Regal 557/2011, din 20 aprilie)

- Dacă în momentul în care se denunță un caz de violență domestică se comunică situația ilegală a femeii străine:
  - Nu se va deschide procedura administrativă de sancționare pentru șederea ilegală pe teritoriul spaniol (infracțiune gravă).
  - Se va suspenda procedura administrativă de sancționare care s-a deschis pentru comiterea respectivei infracțiuni înainte de depunerea reclamației sau, după caz, executarea posibilelor ordinele de expulzare sau de trimitere în țară.

- După încheierea procedurii penale:
  - Cu o sentință de condamnare sau cu o hotărâre judecătorească din care se deduce că femeia a fost o victimă a violenței domestice, inclusiv prin arhivarea cauzei datorită faptului că inculpatul se află la adresă necunoscută sau prin clasarea provizorie datorită expulzării denunțatului, se va acorda femeii străine permisul de rezidență temporară și de muncă pentru circumstanțe excepționale și, după caz, permisele solicitate în favoarea copiilor minori sau care au un handicap și nu sunt capabili din punct de vedere obiectiv să-și acopere propriile nevoi.
  - Cu o sentință care nu condamnă sau cu o hotărâre judecătorească din care nu se poate deduce existența unei situații de violență domestică și se va respinge femeii străine permisul de rezidență temporară și de muncă datorat unor circumstanțe excepționale și, după caz, permisele solicitate în favoarea copiilor minori sau care au un handicap și nu sunt capabili din punct de vedere obiectiv să-și acopere propriile nevoi. În plus, își va pierde valabilitatea permisul provizoriu de rezidență și de muncă acordat femeii străine și, după caz, permisele provizorii acordate în favoarea copiilor minori sau care au un handicap și nu sunt capabili din punct de vedere obiectiv să-și acopere propriile nevoi. Și se va deschide sau se va continua procedura administrativă de sancționare pentru șederea ilegală pe teritoriul spaniol.

2.3. Dreptul la azil

(Legea 12/2009, din 30 octombrie, care reglementează dreptul la azil și la protecție suplimentară)

Condiția de refugiate li se va recunoaște femeilor victime ale violenței domestice care, datorită unor temeri fondate de persecuție din motive de apartenență la un anumit grup social, de gen sau de orientare sexuală, se află în afara țării lor și nu pot sau, datorită respectivelor temeri, nu doresc să se afle sub protecția respectivei țări, sau femeii apatride care, datorită faptului că nu are cetățenie și nu se află în țara în care își avea reședința obișnuită, și din aceleași motive nu poate sau, datorită respectivelor temeri, nu dorește să se întoarcă în acea țară:

- Pentru a se recunoaște dreptul la azil este necesar ca temerile fondate ale femeilor care sunt obiect al persecuției să se bazeze pe acțiuni de persecuție grave și să adopte forma unor acte de violență fizică sau psihică, inclusiv acte de violență sexuală.
- Pentru a se evalua motivele persecuției se va considera că, în funcție de circumstanțele dominante din țara de origine, face parte din noțiunea de „un anumit grup social” un grup bazat pe o caracteristică comună legată de orientarea sexuală sau identitatea sexuală. De asemenea, în funcție de circumstanțele dominante din țara de origine, sunt incluse persoanele care fug din țările lor de origine datorită temerilor fondate că vor fi persecutate din motive de sex.

2.4. Programe de întoarcere voluntară a imigranților

Programele de întoarcere voluntară implementate de Ministerul Muncii și al Asigurărilor Sociale le oferă persoanelor străine (imigranți, solicitanți de azil, refugiați, persoane care au statut de protecție subsidiară), care își manifestă dorința de a se întoarce în țara lor de proveniență și care îndeplinesc cerințele prevăzute de vreunul dintre programe posibilitatea de a se întoarce.

Programele de care ar putea beneficia femeile străine care sunt victime ale violenței domestice sunt următoarele:

- Program de întoarcere voluntară asistată, acordându-se o atenție specială persoanelor vulnerabile: de care se pot beneficia solicitantele de azil, cele care au statutul de protecție subsidiară și cele care se află într-o situație neclară sau care demonstrează, printr-un raport realizat de serviciile sociale municipale sau de instituția specializată care organizează repatrierea, că sunt victimele violenței psihologice, fizice sau sexuale.
- Program de asistență socială pentru întoarcerea voluntară: de care se pot beneficia femeile străine vulnerabile aflate într-o situație reglementară din punct de vedere administrativ. Este necesar să se afle într-o situație de lipsuri și precaritate socială, demonstrată printr-un raport eliberat de serviciile sociale municipale sau de instituția specializată care organizează întoarcerea, conform căruia sunt victime ale violenței psihologice, fizice sau sexuale.
- Program de ajutoare complementare plății acumulate și anticipate a ajutorului de omaj, acordate lucrătorilor străini extracomunitari care se întorc voluntar în țările lor de proveniență (APRE) și de care pot beneficia femeile cărora li s-a recunoscut dreptul de a primi ajutor de omaj în mod anticipat și acumulat, tocmai în scopul de a le ușura întoarcerea, și care provin din țări cu care Spania a semnat o convenție bilaterală în materie de Asigurări Sociale.

3. DREPTURILE VICTIMELOR DELICTELOR CARE LE REVIN ȘI VICTIMELOR VIOLENȚEI DOMESTICE

Pe lângă drepturile specifice pe care Legea integrală le recunoaște femeilor care suferă sau au suferit de pe urma unor situații de violență domestică, acestea au drepturile care le revin, conform legii, victimelor delictelor, printre care se enumeră următoarele:

3.1. Dreptul de a face denunț

(Art. 259 și următoarele din Codul de procedură penală)

Femeile au dreptul să denunțe situațiile de violență domestică suferite.

Prin denunț se aduce la cunoștința autorităților corespunzătoare comiterea unui fapt care poate constitui o infracțiune penală, adică un comportament pe care Codul penal îl definește drept delict sau contravenție, stabilind o sancțiune sau o pedeapsă pentru persoana care îl comite.

După prezentarea denunțului și trimiterea acestuia la autoritatea judecătorească, dacă aceasta consideră că există indicii că s-a comis un delict, se vor demara acțiunile penale corespunzătoare.

3.2. Dreptul de a solicita un ordin de protecție

(Art. 62 din Legea Organică 1/2004, din 28 decembrie, privind Măsurile de protecție integrală împotriva violenței domestice; Art. 544 trei din Legea de procedură penală)

Ordinul de protecție este o hotărâre judecătorească pe care o dictează organul judecătoresc competent în cazurile în care, existând indicii fundamentate conform cărora s-ar fi comis un delict sau o contravenție, se consideră că există o situație obiectivă de risc pentru victimă datorită căreia este necesar să se ia măsuri de protecție în timpul desfășurării procesului penal.

Ordinul de protecție prevede într-un singur document măsurile preventive de natură penală și civilă în favoarea femeii care este victimă a violenței domestice și, după caz, a copiilor ei, și pune în funcțiune în același timp mecanismele de protecție socială stabilite de către diferitele administrații publice în favoarea victimei. Prin ordinul de protecție se dovedește condiția de victimă a unei situații de violență domestică, recunoscându-se drepturile prevăzute de Legea Organică 1/2004.

Măsurile de protecție pe care autoritatea judecătorească le poate acorda în favoarea femeii care este o victimă a violenței domestice și, după caz, în favoarea copiilor săi, pot avea caracter penal și civil. În prima situație se poate aplica una dintre următoarele măsuri:

1. Îndepărtarea agresorului de domiciliul familiei.
2. Interdicția de a locui într-o anumită localitate.
3. Interdicția ca agresorul să se apropie de victimă și/sau de rudele sale sau de alte persoane, până la o anumită distanță.
4. Interdicția ca agresorul să ia legătura cu victima și/sau cu rudele acesteia sau cu alte persoane, indiferent de mijloc: scrisoare, telefon, etc.
5. Interdicția ca agresorul să se apropie de anumite locuri: locul de muncă al victimei, școlile copiilor, etc.
6. Omiterea datelor referitoare la domiciliul victimei.
7. Protecția judiciară a victimei în birourile judecătorești.
8. Confiscarea armelor și interdicția de a le deține.

Măsurile de natură civilă care se pot lua sunt următoarele:

1. Folosirea și uzufructul locuinței, mobilierului și bunurile familiei.
2. Atribuirea custodiei copiilor minori.

3. Suspendarea exercitării autorității părintești.
4. Suspendarea legăturii, vizitelor și șederilor tatălui cu copiii sau forma în care acestea trebuie să se realizeze, de exemplu la un Punct de întâlnire.
5. Stabilirea unei pensii alimentare.
6. Orice altă măsură care este necesară pentru a nu-i pune în pericol pe minori sau pentru a evita ca aceștia să fie lezați.

Cererea poate fi făcută de însăși victimă, de rudele sale cele mai apropiate, de avocatul său sau de Procuror. Fără a aduce atingere datoriei de a denunța, serviciile sociale care cunosc circumstanțele vor trebui să informeze organul judiciar sau Procurorul pentru a se putea deschide și cere să se demareze procedura de punere în executare a ordinului de protecție.

Măsurile civile trebuie să fie cerute în mod expres de către victimă sau de către reprezentantul său legal și de către Procuror, atunci când există copii minori sau cu handicap.

Este recomandabil să se solicite ordinul de protecție în momentul prezentării denunțului, chiar dacă se poate solicita și ulterior.

Dacă nu se prezintă denunțul, cererea de emitere a ordinului de protecție poate fi considerată ca fiind o reclamație privind faptele și situațiile de violență relatate în aceasta.

După înfățișarea victimei și a agresorului, judecătorul trebuie să dicteze ordinul de protecție în termen de maximum 72 de ore de la prezentarea cererii. Legea stabilește că această înfățișare trebuie să se realizeze separat, evitându-se astfel confruntarea între cele două părți.

3.3. Dreptul de a participa la procesul penal în calitate de parte civilă: informații privind drepturile și obligațiile

(Art. 109 din Codul de procedură penală)

După prezentarea denunțului și aflându-se la prima înfățișare la Judecătoria, grefierul va informa victima de dreptul său de a participa la procesul penal în calitate de parte civilă.

Exercitarea acestui drept, care implică intervenția activă a femeii care este victimă a violenței domestice în procedura judecătorească care se demarează după denunțul său și exercitarea acțiunii penale și, după caz, a acțiunii civile, se realizează prin înfățișarea personală la acțiunile penale de tip acuzatorial; în acest scop trebuie să se numească un avocat care îi va apăra interesele și un procurist care o va reprezenta.

Desemnarea acestor profesioniști se poate realiza la libera alegere a victimei sau din oficiu din rândul avocaților specializați în apărarea femeilor care sunt victime ale violenței domestice. În ultimul caz, asistența și reprezentarea vor fi gratuite dacă femeia se poate beneficia de servicii juridice gratuite.

Înfățișarea personală și condiția ulterioară de „parte” în procesul penal implică faptul că victima, prin avocatul său, poate propune probe, le poate prezenta și cunoaște toate hotărârile care se pronunță în cursul procesului, putând, dacă nu este de acord, să prezinte recursurile corespunzătoare.

De asemenea, conform sistemului de tip acuzatorial, victima va putea solicita condamnarea agresorului și o indemnizație pentru leziunile, daunele și prejudiciile suferite.

Procurorul are rolul de a apăra intereselor victimelor și ale persoanelor care au suferit daune în procesele penale. Dacă ajunge la convingerea că s-a comis un delict, va acuza persoana pe care o consideră responsabilă, indiferent dacă victima s-a prezentat personal sau nu la procedura penală. Dacă nu ajunge la respectiva convingere, nu va face acuzația sau va putea solicita arhivarea

dosarului, de exemplu dacă consideră că nu există suficiente probe pentru a demonstra că s-au comis faptele.

3.4. Dreptul la restituirea obiectului, la repararea daunei și la indemnizație pentru prejudiciul cauzat

(Art. 100 din Codul de procedură penală)

Comiterea unui delict sau contravenție obligă la repararea daunelor și a prejudiciilor cauzate. Această răspundere civilă cuprinde restituirea obiectului, repararea daunei și indemnizația pentru daunele materiale și morale.

În cazul în care victima a exercitat acțiunea civilă (pentru a cere respectiva răspundere civilă) în procesul penal, în sentința care se va pronunța și atâta timp cât aceasta este de condamnare, pe lângă pedeapsa care i se aplică, după caz, vinovatului, se va stabili care este răspunderea civilă pentru daunele fizice, psihologice sau morale cauzate victimei în urma delictului.

Totuși, victima își poate rezerva dreptul de a exercita acțiunea civilă într-un proces diferit la Judecătoriile Civile, astfel încât în procesul penal nu se va exercita acțiunea civilă. De asemenea, poate renunța la orice reclamație pe care o poate face în acest sens.

3.5. Dreptul de a primi informații cu privire la acțiunile judiciare

Victima, chiar dacă nu-și exercită dreptul de a interveni în procesul penal, trebuie să fie informată de rolul său în cadrul acestuia și de raza de acțiune, desfășurarea și evoluția dosarului.

Informarea victimei cu privire la drepturile sale le revine Forțelor și Corpurilor de Securitate, Judecătoriei și Birourilor de Asistență pentru Victime.

Informațiile respective se vor referi la:

- Dreptul pe care îl are de a participa la procesul penal în calitate de parte civilă și de a renunța sau nu la restituirea obiectului, la repararea daunei și la indemnizarea pentru prejudiciul cauzat prin delict.
- Posibilitatea și procedura de cerere a ajutoarelor care-i revin, conform legislației în vigoare.
- Informații privind stadiul acțiunilor judiciare, examinarea acestora, precum și eliberarea de copii și dovezi (art. 234 din Legea Organică a puterii judiciare).
- Trebuie să i se comunice orice hotărâre care îi poate afecta siguranța, cum ar fi ordinul de protecție, adoptarea sau modificarea altor măsuri preventive, deciziile care hotărăsc închisoarea sau libertatea provizorie a inculpatului și situația penitenciară a agresorului (art. 109, 506.3, 544 bis și trei din Codul de procedură penală).
- Trebuie să fie informată cu privire la locul și data procesului oral (Art. 785.3, 962 și 966 din Codul de procedură penală).
- Trebuie să i se comunice sentința, atât cea instanței cât și cea prin care se face apel, dacă e cazul. (Art. 270 din Legea Organică a puterii judiciare; 789.4, 792.2, 973.2 și 976.3 din Codul de procedură penală).
- Trebuie să i se comunice clasarea procesului.

3.6. Dreptul la protecția demnității și intimității victimei în cadrul proceselor de violență domestică

(Art. 63 din Legea Organică 1/2004, din 28 decembrie, privind Măsurile de protecție integrală împotriva violenței domestice; art. 232.2 din Legea Organică a puterii judiciare; art. 15.5 din Legea 35/1995, privind ajutoarele și asistența acordate victimelor delictelor violente și împotriva libertății sexuale; art. 2.a) și

3.1 din Legea Organică 19/1994, privind protecția martorilor și experților în cauzele penale).

Legea integrală prevede măsurile specifice de protecție a demnității și intimității victimei.

Pe de o parte se stabilește că datele personale ale acesteia, ale descendenților și ale persoanelor care se află în custodia sa, sunt clasificate.

Nu se vor indica noul domiciliu, locul de muncă sau școlile copiilor nu numai pentru a proteja intimitatea victimei ci și pentru că acest lucru reprezintă un instrument important pentru siguranța acesteia, dacă se evită ca aceste date să ajungă la cunoștința inculpatului.

În același scop, modelul cererii ordinului de protecție dispune că victima poate indica un domiciliu sau un număr de telefon al unui terț căruia Forțele și corpurile de siguranță sau organele judiciare îi pot trimite comunicările sau notificările.

De asemenea, Judecătorul poate hotărî, din oficiu sau la cererea victimei sau a procurorului, ca acțiunile judiciare să nu fie publice și ca vizitele să se facă cu ușa închisă.

3.7. Ajutorul acordat victimelor delictelor

(Legea 35/1995, din 11 decembrie, privind ajutoarele și asistența acordate victimelor delictelor violente și ale celor săvârșite împotriva libertății sexuale; Regulamentul ajutoarelor victimelor delictelor violente și ale celor săvârșite împotriva libertății sexuale, aprobat prin Decretul Regal 738/1997, din 23 mai)

Este vorba de ajutoare publice în favoarea victimelor directe și indirecte ale infracțiunilor prin înșelăciune și violență, săvârșite în Spania, având drept rezultat moartea sau leziuni corporale grave sau daune grave asupra sănătății fizice sau psihice, precum și în favoarea victimelor delictelor săvârșite împotriva libertății sexuale, chiar dacă se comit fără violență. În plus, se

prevede acordarea de ajutoare provizorii înainte pronunțării hotărârii judecătorești definitive care finalizează procesului penal, atâta timp cât se demonstrează situația economică precară în care se află victima sau beneficiarii acesteia.

Femeile care sunt victime ale violenței domestice pot fi beneficiarele acestor ajutoare atâta timp cât sunt victimele unui delict.

Persoanele care pot primi aceste ajutoare pot fi considerate victime directe, atunci când suferă leziuni corporale grave sau daune grave asupra sănătății fizice sau psihice ca o consecință directă a delictului; și pot fi considerate victime indirecte, în cazul unui deces, dacă e vorba de copiii persoanei decedate.

Termenul de cerere a acestor ajutoare este de un an începând de la data în care s-a săvârșit delictul. Totuși, respectivul termen se întrerupe odată cu începerea procesului penal și se deschide din nou în momentul în care se pronunță hotărârea judecătorească definitivă.

TELEFOANE DE INFORMAȚII

LA NIVEL NAȚIONAL	016 Persoane cu handicap auditiv: 900 116 016
Andaluzia	900 200 999
Aragon	900 504 405
Insulele Canare	112
Cantabria	942 214 141
Castilla-La Mancha	900 100 114
Castilla y León	012
Catalonia	900 900 120
Extremadura	112
Galicia	900 400 273
Insulele Baleare	112/971 178 989
La Rioja	900 711 010
Madrid	012
Navarra	012
Țara Bascilor	900 840 111
Principatul Asturias	900 209 629
Regiunea Murcia	112
Comunitatea Valencia	900 580 888
Ceuta	900 700 099
Melilla	952 699 214

Alte informații: la Organele de Egalitate din cadrul Comunităților autonome, în Centrele de Îngrijire a femeii din cadrul comunităților autonome și locale, la Birourile de îngrijire a victimelor delictului, la sediile judecătorilor, la serviciile de orientare juridică ale barourilor și la diferite organizații ale femeilor și ale cetățenilor străini.

Pagina web a Delegației guvernului pentru violența domestică:

<http://www.seigualdad.gob.es/violenciaGenero/portada/home.htm>